

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Педагогічний
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІОГРАФІЯ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма «**Освітні, педагогічні науки**»
Спеціальність «**011 Освітні, педагогічні науки**»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 1 від 28 серпня 2023р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історіографія історико-педагогічних досліджень
Викладач (-і)	Стражнікова Інна Василівна
Контактний телефон викладача	066 859 09 09
E-mail викладача	inna.strazhnikova@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	змішана форма (обговорення індивідуально вибраних здобувачем питань з тематики лекційного курсу та самостійної роботи, онлайн - https://meet109.webex.com/meet/pr1886313480)
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є набуття знань у галузі педагогіки та історії педагогіки, підготовка здобувачів до наукової діяльності, формування знань, умінь та навичок в організації та проведенні історико-педагогічних досліджень, визначення тенденцій розвитку педагогічної науки в дослідженнях даного напрямку задля врахування їх у реформуванні сучасної системи освіти, удосконалення проведення, зокрема регіональних історико-педагогічних досліджень, формування зрілої й творчої особистості. Сприяння засвоєнню методів і форм організації процесу дослідження; спонукання до подальшої самоосвіти і самовиховання, розвитку особистісних якостей майбутнього науковця, відповідального ставлення до виконання обов'язків здобувача освітньо-наукового рівня вищої освіти; формування потреби постійно займатися самонавчанням і самовдосконаленням.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є: ознайомити здобувачів із методологією історико-педагогічних досліджень, сформуванню практичні уміння щодо реалізації практико-орієнтованої спрямованості, що відповідає нагальним завданням удосконалення системи освіти і виховання, переосмисленню наукових парадигм, пошуку нових теоретико-методологічних аспектів й орієнтирів.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є: формування у здобувачів PhD інтересу і потреби систематизації та конструктивно-критичного переосмислення нагромаджених педагогічною наукою знань із розвитку освіти, шкільництва,</p>	

теорії та практики навчання і виховання, осмислення проблем особистісно-орієнтованої освіти та підвищення її якості, формування національних та загальнолюдських цінностей, оновлення змісту і форм організації освітнього процесу, розвитку системи безперервної освіти, розширення україномовного освітнього простору тощо. Такий системний ретроспективний погляд необхідний для з'ясування досягнень минулого, збереження й примноження напрацювань, попередження помилок і визначення перспектив у майбутньому.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність: розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти/педагогіки у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і вдосконалення нових цілісних знань та фахової практики.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до оволодіння загально науковими компетентностями.

ЗК 2. Здатність до розуміння предметної галузі, професійної діяльності зі спеціальності, генерування нових ідей при розв'язанні дослідницьких завдань.

ЗК 3. Здатність до пошуку, обробки й аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, виявляти власну світоглядну позицію щодо отриманої інформації.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 2. Здатність аналізувати, систематизувати й узагальнювати результати наукових досліджень у сфері освіти/педагогіки. Досягати наукових результатів, що репрезентують нові знання.

СК 4. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний і емпіричний аналіз проблем психолого-педагогічних наук, оцінювати та забезпечувати якість наукових досліджень.

СК 6. Здатність апробувати, презентувати, упроваджувати й екстраполювати результати наукових досліджень у педагогічну практику.

СК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії, до вибору стратегії спілкування, готовність працювати в команді.

Програмні результати:

ПРН 1. Здатність забезпечити концептуальні та методологічні знання в галузі освіти/педагогіки і на дотичних міждисциплінарних напрямках, володіти спеціалізованими вміннями/навичками, необхідними для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності.

ПРН 5. Уміти започатковувати, планувати, реалізувати і коригувати послідовний процес наукового дослідження, демонструвати дослідницькі навички в галузі освіти/педагогіки.

ПРН 8. Прагнути до безперервного саморозвитку і самовдосконалення; кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях; володіти здатністю до презентації наукового доробку в галузі освіти/педагогіки.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	011 Освітні, педагогічні науки	2	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Предмет і завдання історіографії. Історіографія як термін, поняття та дисципліна. Становлення української історіографії. Методи і принципи історіографічного аналізу.	2		6
Тема 2. Основні напрями активізації науково-дослідної роботи в університеті. Сутність поняття «науково-дослідницька робота», «науково-дослідницька діяльність».	2		6

Роль викладача у розв'язанні існуючих проблем наукової роботи в історико-педагогічному аспекті. Особливості організації НДРС педагогічного спрямування.			
Тема 3. Теоретико-методологічні засади історіографічних історико-педагогічних досліджень. Методологічні засади дослідження. Класифікація джерельної бази. Періодизація історіографічного процесу.	2	2	6
Тема 4. Сучасні методологічні аспекти історико-педагогічних досліджень. Сутність поняття «методологія» як вчення про науковий метод пізнання, система методів. Функції методології науки, сутність поняття «методологічна свідомість», «методологічна культура». Рівні методології: філософський або фундаментальний, загальнонауковий і частково науковий.	2		6
Тема 5. Історія освіти України у висвітленні науковцями різних часових періодів. Основні риси і характеристики парадигми історії освіти до 1991 р. Національно-орієнтовані концепти сучасних історико-педагогічних досліджень. Особливості розвитку структурних компонентів системи освіти України у регіональному аспекті.	2	2	6
Тема 6. Розвиток теорії та практики навчання в історико-педагогічних дослідженнях.	2	2	6

<p>Еволюція теоретичних основ змісту освіти. Характеристика операційно-діяльнісного компоненту процесу навчання. Науково-методичне та організаційно-педагогічне забезпечення освітнього процесу. Теорія та практика навчання в Україні у історико-педагогічних дослідженнях європейських науковців.</p>			
<p>Тема 7. Наукова інтерпретація історичного розвитку теорії і практики виховання. Регіональний вимір морального, громадянського та національного виховання. Відображення в науково-педагогічних дослідженнях окремих напрямів виховання. Наукова оцінка ролі громадських організацій у розвитку теорії та практики виховання.</p>	2		6
<p>Тема 8. Розвиток теорії та практики навчання в закладах професійної педагогічної підготовки та підвищення кваліфікації. Історіографічний аспект вдосконалення змісту освіти в закладах з підготовки педагогічних кадрів. Наукові засади розробки навчальних планів. Підготовка майбутніх педагогів до виховної роботи у вітчизняній та європейській педагогіці в ЗО різного рівня й типу. Практична підготовка та навчально-методичне забезпечення педагогічного процесу в історико-педагогічних дослідженнях.</p>	2	2	6
<p>Тема 9. Підготовка педагогічних кадрів як</p>	2	2	6

<p>історіографічна проблема. Розвиток мережі закладів професійної підготовки майбутніх педагогів. Навчально-методичне забезпечення педагогічного процесу. Шляхи здійснення єдності теоретичної підготовки педагогів та шкільної практики. Дуальна система навчання в Україні та європейському освітньому просторі.</p>			
<p>Тема 10. Регіональний дидактико-методичний аспект підвищення кваліфікації вчительства та науково-педагогічних працівників у різні часові періоди. Проблеми теорії та практики навчання у змісті курсової підготовки вчителів/викладачів ЗВО. Система дидактико-методичної підготовки педагогів як історико-педагогічна проблема. Дидактичні основи атестації педагогічних кадрів в історіографії.</p>	2		6
<p>ЗАГАЛОМ</p>	20	10	60
<p>6. Система оцінювання навчальної дисципліни</p>			
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>100 балів</p>		
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Тестові завдання – виконуються у терміни зазначені в системі дистанційного навчання у відповідному до ОК наповненні (https://d-learn.pnu.edu.ua/). Індивідуальні завдання – в презентаційному або проєктному варіанті (термін визначається індивідуально зі здобувачем). Самостійні письмові роботи – оформлення за вибором здобувача вищої освіти (традиційно письмово, у вигляді реферату, творчої роботи, презентаційний матеріал). Всі види письмових робіт оцінюються, враховуючи</p>		

	повноту, правильність, креативність, дотримуючись нормативних документів, що відповідають ОК.
Практичні заняття	Оцінюються по п'ятнадцятибальній системі (усна відповідь, представлення презентаційного матеріалу, доповнення). Здобувач освіти може отримати додаткові бали згідно « https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf »
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для допуску до екзамену – 25 балів
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усно; тестові завдання – питання за всім курсом вивчення в системі дистанційного навчання у відповідному до ОК наповненні (https://d-learn.pnu.edu.ua/)..

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.

Академічна доброчесність: Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять: Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до [Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника \(введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.\)](https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf

Неформальна освіта: Неформальна освіта зараховується згідно [Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника \(введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.\)](https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

8. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: *навч.-метод. посіб.* /авторський колектив: Завгородня Т.К., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стинська В.В., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Прокопів Л.М, Салига Н.М./ За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів. Івано-Франківськ, 2021. 430 с.
2. Воробйова О. Ретроспектива дослідження проблеми формування інформаційно-аналітичної компетентності у сучасній педагогічній науці. *Педагогічні науки*. 2018. Вип. 71. С. 178-181. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pena_2018_71_32
3. Грибко О.В. Основні підходи до визначення поняття «якість освіти». *Актуальні проблеми державного управління*. 2018. № 2. С. 135-141. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2018_2_22
4. Денисова А.В. Організаційно-педагогічні умови моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців у галузі професійної освіти: *автореф...д.філософії*: 011 0 ОПН, ДЗВО «Університет менеджменту освіти». 2022. 20 с. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/aref/0822U100683>
5. Завгородня Т.К., Стражнікова І.В. Історіографія досліджень Західного регіону України другої половини ХХ – початку ХХІ століття як важлива основа розвитку мистецької освіти. *Етнотизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції*: збірник наукових праць в 5-ти т.: Книга перша. Полтава, 2018. С. 117-122.
6. Завгородня Т.К., Стражнікова І.В. Методологічні засади педагогічних досліджень: *навчально-методичний посібник*. Івано-Франківськ, 2021. 120 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/12015>
7. Кірдан О. Педагогічні ідеї Миколи Леонтовича: джерельна база дослідження. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2022. Вип. 1. С. 75-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2022_1_11
8. Крупенина Н.А. Педагогічні дослідження толерантності. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип.9(1). С. 35-37. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/innped_2019_9\(1\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/innped_2019_9(1)_9)
9. Лучанінова П. Фундаментальні та прикладні педагогічні дослідження в умовах вітчизняного ринку та європейських викликів. *Фізико-математична освіта*. 2019. Вип. 4. С 86-92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2019_4_16
10. Мацук Л. Психолого-педагогічні дослідження актуальних проблем впровадження дошкільної інклюзивної освіти в Україні. *Молодь і ривок*. 2020. № 2. С. 99-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2020_2_19
11. Методологія та організація наукових досліджень: *навчально-методичний посібник* / Укл.: О. В. Плахотнік, доктор педагогічних наук, професор; І. В. Стражнікова, доктор педагогічних наук, професор. Івано-Франківськ, 2020. 60 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/17319>
12. Роговенко М.М. Педагогічні дослідження в діяльності науково-педагогічного працівника: актуальні питання теорії та практики. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2021. № 1. С. 37-46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fmpp_2021_1_6
13. Стражнікова І.В. Історіографічний аспект підготовки освітніх експертів у закладах вищої освіти. *Педагогічний*

альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2021. Випуск 47. 283 с. С. 209-216. (DOI: <https://doi.org/10.37915/pa.vi47.170>)

14. Стражнікова І.В. Навчально-методична література як історіографічне джерело. Світові виклики сучасній освіті. *Матеріали Першої Міжнар. наук.-практ. конф.* / гол. ред.: Осадченко І. І. Вип. 1 (Ч. 1). Умань: Громадська організація «Міжнародна асоціація сучасної освіти, науки та культури», 2021. 52 с. С. 45-48. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/11133>

15. Стражнікова І.В. Особливості підготовки магістрів як майбутніх експертів в Україні та за кордоном: історіографічний дискурс. Академічні студії. Серія «Педагогіка». Луцьк: КЗВО «Луцький педагогічний коледж», 2021. №4. Ч.1. 214 с. С. 177-182 (DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.4.1.26>). <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/12184>

Викладач – д.пед.наук. Інна СТРАЖНІКОВА